

عملکرد بودجه عمومی دولت در دو ماهه نخست سال ۱۳۹۵

عملکرد بودجه در بخش منابع عمومی دولت

از مجموع ۲۹۴.۵ هزار میلیارد تومان منابع عمومی مصوب دولت در قانون بودجه ۹۵ که متشکل از درآمدها (درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدها)، واگذاری دارایی های سرمایه ای و واگذاری دارایی های مالی است، تقریباً ۲۶ هزار میلیارد تومان آن در دوماه نخست سال ۱۳۹۵ محقق شده است. این میزان عملکرد تقریباً ۵۲ درصد رقم مصوب بودجه برای دوماه نخست سال ۱۳۹۵ است.

جدول ۱- عملکرد دولت در تحقق منابع عمومی بودجه مصوب دوماهه سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان و درصد)

شرح	قانون بودجه ۹۵	عملکرد بودجه دوماهه ۹۵	درصد تغییر نسبت به عملکرد دو ماهه ۹۴	میزان تحقق (درصد)
درآمدها	۱۵۷.۴	۱۳.۴	۸.۹	۵۰.۰
واگذاری دارایی های سرمایه ای	۷۹.۱	۰.۷	-۸۸.۵	۵.۲
واگذاری دارایی های مالی	۵۸	۱۱.۹	۵۰.۷	۱۲۱.۴
مجموع	۲۹۴.۵	۲۶	-۱.۷	۵۲.۱

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا و محاسبات گزارش - ارقام گرد شده اند.

با مقایسه عملکرد دولت در دو ماه منتهی به اردیبهشت ۱۳۹۵ نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴، می توان گفت دولت در واگذاری دارایی های مالی عملکرد به مراتب بهتری نسبت به واگذاری دارایی های سرمایه ای داشته است. از این نظر که طی دوره مورد بررسی میزان تحقق واگذاری دارایی های مالی ۱۲۱ درصد میزان مصوب اما میزان تحقق دارایی های سرمایه ای حدود ۵ درصد میزان مصوب آن برای دوره مورد بررسی بوده است.

براساس قانون بودجه، درآمدهایی که دولت در سال ۱۳۹۵ بدست می آورد، بالغ بر ۱۵۷ هزار میلیارد تومان هدف گذاری شده که در دوماه منتهی به اردیبهشت سال ۱۳۹۵، رقمی بیش از ۱۳ هزار میلیارد تومان آن محقق شده است. سهم بزرگی از این درآمدهای محقق شده را درآمدهای مالیاتی به خود اختصاص داده اند که بیش از سایر درآمدها بوده است.

درآمد ۱۳ هزار میلیارد تومانی دولت در دو ماه نخست سال ۱۳۹۵ رشد اسمی ۸.۹ درصدی را نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴ داشته که در مقایسه با رقم مصوب آن در قانون بودجه ۱۳۹۵ برای دو ماه نخست سال، ۵۰ درصد آن محقق شده است.

منابع حاصل از واگذاری دارایی های مالی (از جمله اوراق مشارکت، اسناد خزانه و صکوک) در دوماهه سال ۱۳۹۵ بیش از رقم مصوب آن برای این بازه زمانی محقق شده است. رقم مصوب واگذاری دارایی های مالی در دو ماهه سال ۱۳۹۵

معاونت بررسی های اقتصادی

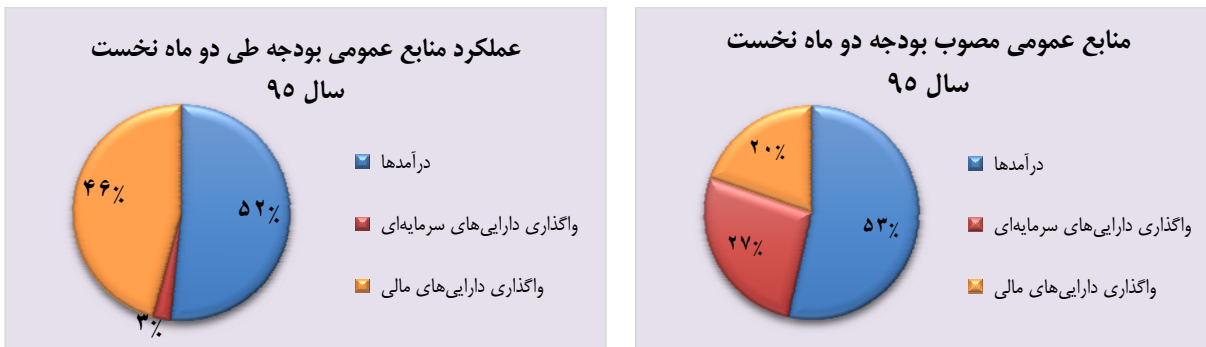
معادل ۹.۸ هزار میلیارد تومان بوده، در حالی که عملکرد دولت در این بازه زمانی معادل ۱۱.۹ هزار میلیارد تومان (سهیم تقریباً ۱۲۱ درصدی) رقم خورده است.

از سوی دیگر، منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای دولت که بخش عمده آن را منابع حاصل از نفت و فرآورده‌های نفتی تشکیل می‌دهد، در دو ماه نخست سال ۱۳۹۵ بسیار کمتر از رقم مصوب بودجه (معادل سهیم بیش از ۵ درصدی آن) محقق شده است. این در حالی است که در سال ۹۴، میزان رقم محقق شده در منابع حاصل از واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای بیش از میزان مصوب آن در قانون بودجه سال ۱۳۹۴ رقم خورده است.

طی دو ماهه نخست سال ۱۳۹۵ درآمد حاصل از نفت و فرآورده های نفتی بالغ بر ۶۷۲.۸ میلیارد تومان بوده که ۳۰.۷ میلیارد تومان از آن مربوط به فروش نفت خام (با سهم ۴۵.۶٪) و حدود ۲۴۰.۵ میلیارد تومان حاصل از صادرات فرآورده های نفتی و میعانات گازی (با سهم ۳۵.۷٪) بوده است.

درآمد حاصل از فروش نفت خام در دو ماهه ۱۳۹۴ حدود ۴.۴ هزار میلیارد تومان بوده که با ۹۳٪ کاهش به رقم ۳۰.۷ میلیارد تومان در دو ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۵ تقلیل یافته است. همچنین درآمد حاصل از صادرات فرآورده های نفتی و میعانات گازی در دو ماهه سال ۱۳۹۴ برابر با ۱.۵ هزار میلیارد تومان بوده که با رشد منفی ۸۴.۵٪ در دو ماهه اول سال ۱۳۹۵ برابر با ۲۴۰ میلیارد تومان شده است. علی‌رغم افزایش میزان تولید و صادرات نفت خام، بخشی از کاهش درآمد حاصل از صادرات نفت و فرآورده های نفتی را می‌توان به کاهش مقداری و ارزشی صادرات میعانات گازی طی دو ماهه ۱۳۹۵ (۵۳.۵٪ کاهش مقداری و ۵۶٪ کاهش ارزشی) و همچنین کاهش بهای نفت نسبت داد.

نمودار ۱- ترکیب منابع عمومی دولت در مصوب و عملکرد بودجه طی دو ماه نخست سال ۹۵ (درصد)

منبع: بانک مرکزی ج.ا.و محاسبات گزارش - ارقام گرد شده‌اند.

همانطور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود، با افزایش درآمدهای حاصل از واگذاری دارایی‌های مالی بیش از رقم پیش‌بینی شده در قانون بودجه، سهم آن‌ها از منابع عمومی افزایش یافته و تقریباً ۴۶ درصد منابع عمومی بودجه را از آن خود کرده است. در حالی که در قانون بودجه ۱۳۹۵ پیش‌بینی می‌شد در دو ماه نخست سال ۹۵ واگذاری دارایی‌های مالی سهمی ۲۰ درصدی از کل منابع عمومی بودجه دولت را به خود اختصاص دهد. در مقابل سهم واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای از منابع عمومی بودجه نسبت به آن چه در قانون بودجه ۱۳۹۵ مصوب شده بود بسیار کمتر رقم خورده است.

عملکرد بودجه در بخش درآمدهای مالیاتی

براساس آمارهای بانک مرکزی از عملکرد بودجه طی دو ماه نخست سال ۱۳۹۵، درآمدهای مالیاتی دولت (شامل مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم) سهمی نزدیک به ۸۹ درصدی از کل درآمدهای دولت در این بازه زمانی را تشکیل داده است. دولت در دو ماه نخست سال ۱۳۹۵ در مجموع نزدیک به ۱۲ هزار میلیارد تومان از اخذ مالیات، درآمد کسب کرده که این رقم چیزی حدود ۶۸ درصد رقم مصوب آن در قانون بودجه ۱۳۹۵ (برای دو ماه نخست) بوده است.

از کل درآمدهای مالیاتی که دولت در دو ماه نخست سال ۱۳۹۵ بدست آورده نزدیک به ۵۲ درصد آن را مالیات‌های غیرمستقیم و بیش از ۴۸ درصد آن را نیز مالیات‌های مستقیم تشکیل داده‌اند. به طور کلی؛ در دو ماهه منتهی به اردیبهشت سال ۱۳۹۵، حدود ۵۰۷ هزار میلیارد تومان مالیات مستقیم و ۶۰۱ هزار میلیارد تومان مالیات غیر مستقیم محقق شده که نسبت به دوره مشابه سال گذشته رشد حقیقی مثبت داشته‌اند.

درآمدهای حاصل از مالیات‌های مستقیم در دو ماهه سال ۱۳۹۵، بیش از ۶۷ درصد از رقم پیش بینی شده در قانون بودجه را به خود اختصاص داده‌اند. درصد تحقق مالیات‌های غیر مستقیم از میزان مصوب آن در دو ماهه سال ۱۳۹۵ نیز حدود ۶۷ درصد بوده است. ردیف های مهم مالیات‌های مستقیم و غیر مستقیم در جدول ۲ قابل مشاهده است.

جدول ۲- عملکرد دولت در تحقق درآمدهای مالیاتی بودجه دومه سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان و درصد)

شرح	عملکرد دو ماهه سال ۹۴	عملکرد دو ماهه سال ۹۵	مصوب قانون بودجه ۹۵	درصد تغییر ۹۵ نسبت به ۹۴	درصد تحقق از بودجه دو ماهه ۹۵	سهم از کل (درصد)
مالیات اشخاص حقوقی	۳	۳.۵	۳۳.۶	۱۷.۸	۶۱.۴	۲۹.۹
مالیات اشخاص حقوقی غیردولتی	۲.۲	۲.۳	۲۲.۷	۴.۶	۵۹.۰	۱۹.۴
مالیات بر درآمدها	۱.۴	۱.۸	۱۴.۱	۲۹.۹	۷۵.۰	۱۵.۴
مالیات حقوق کارکنان بخش خصوصی	۰.۶	۰.۶	۴.۵	۱۰.۶	۷۵.۰	۵.۲
مالیات مشاغل	۰.۲	۰.۴	۴.۳	۵۴.۸	۵۷.۱	۳.۲
جمع مالیات های مستقیم	۴.۷	۵.۷	۵۰.۱	۲۱.۶	۶۷.۱	۴۸.۴
مالیات بر واردات	۰.۶	۰.۷	۱۶.۹	۲۰.۶	۲۴.۱	۵.۹
حقوق ورودی سایر کالاها	۰.۵	۰.۷	۱۲.۳	۲۹.۲	۳۳.۳	۵.۹
مالیات واردات خودرو	۰.۰۴	۰	۳.۴	-۱۰۰	-	۰
مالیات بر کالاها و خدمات	۳.۷	۵.۴	۳۶.۷	۴۶.۲	۸۷.۱	۴۵.۶
مالیات بر ارزش افزوده	۳.۲	۴.۱	۲۴.۹	۲۶.۷	۹۷.۶	۳۴.۶
جمع مالیات های غیر مستقیم	۴.۳	۶.۱	۵۳.۷	۴۲.۷	۶۷	۵۱.۶
جمع کل مالیات ها	۹	۱۱.۹	۱۰۳.۸	۳۱.۶	۶۷.۶	۱۰۰

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا و محاسبات گزارش - ارقام گرد شده‌اند.

معاونت بررسی های اقتصادی

در حوزه مالیات های مستقیم درآمدهای مالیاتی دو ماهه ۱۳۹۵، بیشترین سهم مربوط به مالیات اشخاص حقوقی غیر دولتی و در مالیات های غیر مستقیم بیشترین سهم مربوط به مالیات بر ارزش افزوده بوده است. بیشترین افزایش درآمدهای مالیاتی طی دو ماهه ۱۳۹۵ مربوط به مالیات بر مشاغل است. درآمد مالیاتی مشاغل در دو ماهه نخست سال ۱۳۹۵ حدود ۳۷۵ میلیارد تومان بوده که در مقایسه با مدت مشابه سال ۱۳۹۴ با رشد ۵۴.۸ درصدی همراه بوده است.

با توجه به جدول ۲ مشاهده می شود که در ردیف های مالیات های غیر مستقیم، مالیات بر واردات خودرو رشد منفی ۱۰۰ درصدی را تجربه کرده است. در واقع در دوماه نخست سال ۱۳۹۵ هیچ مالیاتی از واردات خودرو دریافت نشده است. این در حالی است که در قانون بودجه سال ۱۳۹۵ برای این دوماه رقمی حدود ۶۰۰ میلیارد تومان از مالیات بر واردات خودرو پیش بینی شده بود.

عملکرد بودجه در بخش مصارف عمومی دولت

مصارف عمومی دولت در حقیقت همان بودجه پرداخت های دولت است که متشکل از هزینه های جاری، تملک دارایی های سرمایه ای (پرداخت های عمرانی) و تملک دارایی های مالی می باشد.

با توجه به قانون بودجه سال ۱۳۹۵، قرار است دولت در این سال در مجموع ۳۱۷.۶ هزار میلیارد تومان صرف مصارف عمومی خود کند که با توجه به جدول ۳، در دوماه نخست سال ۱۳۹۵، ۲۶ هزار میلیارد تومان آن محقق شده که این میزان سهم بیش از ۴۸ درصدی از رقم پیش بینی شده در قانون بودجه برای این دوره زمانی را تشکیل می دهد. در دو ماه نخست سال ۱۳۹۵ میزان هزینه های عمرانی دولت صفر بوده و هزینه های جاری نیز با افت حدود ۸ درصدی نسبت به دوره مشابه سال ۱۳۹۴ همراه بوده است.

جدول ۳- عملکرد دولت در تحقق مصارف عمومی بودجه مصوب دو ماهه سال ۱۳۹۵ (هزار میلیارد تومان و درصد)

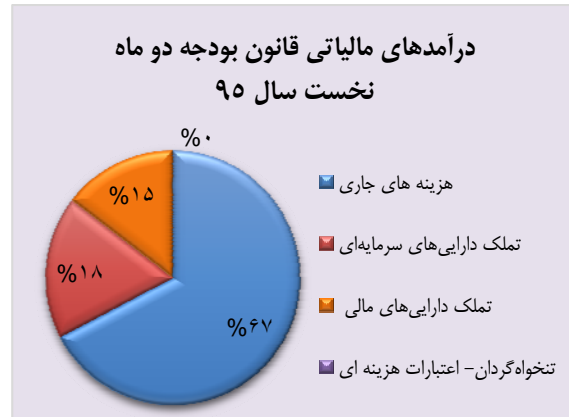
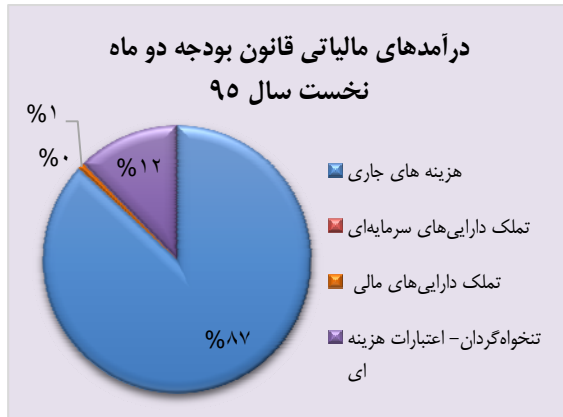
شرح	قانون بودجه ۹۵	عملکرد دو ماهه بودجه ۹۵	درصد تغییر نسبت به عملکرد بودجه ۹۴	میزان تحقق (درصد)
هزینه های جاری	۲۱۳.۸	۲۲.۶	-۷.۸	۶۲.۳
تملك دارایی های سرمایه ای (هزینه های عمرانی)	۵۷.۵	۰	-۱۰۰	۰
تملك دارایی های مالی	۴۶.۳	۰.۲	-	۲۰.۳
تنخواه گردان - اعتبارات هزینه ای	۰	۳.۲	۱۵۹.۴	-
مجموع	۳۱۷.۶	۲۶	۰.۷	۴۸.۲

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا و محاسبات گزارش - ارقام گرد شده اند.

معاونت بررسی های اقتصادی

با توجه به نمودار ۲ مشاهده می شود که در دو ماه منتهی به اردیبهشت سال ۱۳۹۵، هزینه های جاری و اعتبارات هزینه ای سهمی بیشتر از آن چه در قانون بودجه ۱۳۹۵ پیش بینی شده بود را از مصارف عمومی بودجه اختصاص داده اند و تملک دارایی های مالی و تملک دارایی های سرمایه ای سهمی کمتر را از آن خود کرده اند.

نمودار ۲- ترکیب درآمدهای مالیاتی دولت در مصوب و عملکرد بودجه طی دو ماه نخست سال ۹۵ (درصد)

منبع: بانک مرکزی ج.ا.ا. و محاسبات گزارش - ارقام گرد شده اند.